

Petra Löfelmannová – Cesta k taiči: Nový pohled na svět

Posudek vedoucího bakalářské práce

Vedoucí: Tomáš Samek

Bakalářská práce Petry Löfelmannové zkoumá taiči jako cestu osobní transformace tak, jak ji zažívala sama i její informátoři. Výzkumná otázka není v práci explicitně formulována, ale lze ji implicitně a v celku zřetelně z textu vyrozumět – autorka se ptá na tři aspekty zmíněné transformace: 1. Jak taiči ovlivňuje a proměňuje člověka? 2. Co mu přináší po stránce fyzické, psychické a částečně i sociální? 3. Jaké důvody vedou lidi k tomu, aby se tomuto cvičení věnovali, a to jak na samém počátku (motivace začít cvičit), tak v průběhu (motivace u cvičení vytrvat).

Tento otázkový okruh zkoumá autorka pomocí karnální metody inspirované klasickou prací Wacquantovou a pomocí rozhovorů s informačními partnery, jež zahrnují lidi velmi blízké (autorčina matka, její kamarádka) i ty, s nimiž se setkala až díky svému výzkumu. Předností práce je její osobní ukotvení, které nepředstírá objektivní výzkum tam, kde do terénu vstupuje autorčina vlastní pozice, již se – v souladu se zmíněným Wacquantem – snaží reflektovat. Autorčina přítomnost mezi těmi, koho zkoumá, vtiskuje textu přesvědčivost a jistý punc osobního ručení za to, že co slyší od svých informátorů, je nejen chladné zjištění a jejich názor, nýbrž i pravda osobně stvrzená vlastní zažívající tělesností. Což je jeden z podstatných kladů karnální metody.

Jazyk práce je čistý, srozumitelný a až na ojedinělá škobrtnutí v syntaxi vnitřně sourodý. Jazyka se týká i jedno z pěkných míst práce – str. 24, kde autorka vysvětluje neobvyklé spojení substantivního maskulina s ženskou koncovkou v minulém přičestí („náš mistr říkala“), které používá ve shodě s terénem: tady máme pocit, že text je sycen etnografií nejen jako objektem výzkumu, nýbrž i jako médiem sdělování.

Otázku týkající se motivace pokrývá autorka celou škálou zjištěných důvodů, proč se její informátoři (mezi něž patří i ona sama) rozhodli cvičit taiči. Dobrý postřeh

je na str. 36, kde autorka dokáže dát postupný přechod od individualistických preferencí („raději cvičím sám“) ke kolektivním („nejradši si zacvičím spolu s dalšími lidmi“) do vztahu s celkovou dobou, po jakou ten který jedinec praktikuje cvičení. Přitom toto zjištění neformuluje autoritativně, nýbrž jen jako hypotézu – což je sympatické.

Autorce se podařilo zachytit nejen širokou paletu změn, jimiž prochází lidé pod vlivem tohoto cvičení, nýbrž – což je antropologicky cennější – i rozličnou míru reflektovanosti těchto změn různými informačními partnery. Z větší části lze otázky, které si práce kladla, považovat za zodpovězené. Pokud jde o použitou literaturu, je chvályhodné, že autorka zvládá číst současnou světovou antropologickou produkci v originále a dokáže s ní pracovat, ačkoli míra zapojení teoretických konceptů do textu by mohla být větší: po této stránce je stať trochu chudá, respektive nevyužívá plně onoho potenciálu, jež autorce skýtá kvalitní literatura, uvedená v závěrečné bibliografii.

Za největší nedostatek práce považuji její sklon k pouhému registrování aktérských výpovědí, jež jsou za sebe často řazeny bez hlubší analýzy. Výsledný dojem při čtení pak je ten, že se člověk sice leccos doví o taiči jak z hlediska historie, tak z hlediska současného praktikování a jeho blahodárných účinků, ale často přitom čteme jen chválu, s jakou se můžeme setkat v různých brožurách a publikacích, jejichž smyslem je propagovat taiči. Textu by prospěla větší kritičnost a odstup, neboť ani karnální přístup automaticky neznamená přejímání perspektivy těch aktérů, do jejichž činnosti se jako výzkumník sám zapojují tělem i duší. Právě nedostatek analytické ostrosti činí pak práci poněkud nevýraznou: máme jako její čtenáři dojem, že se dovídáme skoro samé pozitivní věci o fenoménu, který ovšem jako každá společenská aktivita musí mít i své méně skvělé stránky. Odtud dojem místy až propagandisticky vyznívající černobílosti některých pasáží práce.

Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji pro ni známku velmi dobře.

V Praze 23. 4. 2017

Tomáš Samek